

ไม่แน คือ อนิจจัง

มีพระฝรั่งองค์หนึ่งเป็นลูกศิษย์ของผม เมื่อเห็นพระไทยสามเณรไทยสึก ก็ อึ้ง เสียตาย ทำไมถึงทำอย่างนั้น ทำไมพระไทยเณรไทยถึงสึกกันนี้ เขาตกใจ พากันตื่นเต้นในการสึกของพระไทยเณรไทย ก็เพราะมาพบใหม่ๆ เขาตั้งใจ มี ศรัทธามาวบช นี่มันดีแล้ว คิดว่าจะไม่สึกแล้ว ใครสึกก็โง่เท่านั้นแหละ มาเห็น พระไทยเณรไทยเข้าพรรษาก็บวชกัน ออกพรรษาแล้วก็สึก โอ๊ยสลดใจตกใจ ไ้อ้สงสารเน้อ สงสารพระไทย สงสารสามเณรไทย ทำไมถึงทำอย่างนั้น

พอดีต่อมา พระฝรั่งก็อยากสึกบ้าง เลยเห็นเป็นของที่ไม่สำคัญ ตอนแรก มาพบใหม่ๆ มันตื่นเต้น เห็นเป็นของสำคัญมาก

การบวชนะ นี่ก็จะทำเองง่ายๆ เมื่อใจของคนกำลังมีศรัทธา มันพร้อม หมดทุกอย่าง คิดอะไรมันก็ดี คิดอะไรมันก็ถูกไปทั้งนั้นแหละ ไม่มีใครตัดสิน คือตัดสินเอาเองนั่นแหละ ไม่รู้ว่าปฏิบัติทาของการปฏิบัติทางจิตใจนี้ท่านทำอย่างไร ท่านจะต้องมีรากฐานอันมั่นคงที่สุดภายในจิตของท่านแล้ว แต่ท่านก็ไม่พูดอะไรมาก

ส่วนผมบวชมาครั้งแรกไม่ได้ฝึกฝนหรอก แต่มันมีศรัทธา มันจะเป็น เพราะกำเนิดก็ไม่รู้ พระเถรที่บวชพร้อมๆ กัน ออกพรรษาแล้วก็สึก เรามองเห็นว่า “เอ พวกนี้มันยังงั้นน้อ” แต่เราไม่กล้าพูดกับเขา เพราะเรายังไม่ไว้วางใจความรู้สึกของเรา มันตื่นเต้น แต่ภายในจิตของเราก็มันโง่มาก บวชมันบวชยาก สึกมันสึกง่าย นี่มีบุญน้อย ไม่มีบุญมาก เห็นทางโลกมันมีประโยชน์มากกว่าทางธรรม นี่เราก็ก็นึกไป แต่เราไม่พูด เราก็มองดูแต่ในจิตของตัวเอง

เห็นเพื่อนภิกษุที่บวชพร้อมๆ กันสึกไปเรื่อยๆ บางทีก็เอาเครื่องแต่งตัวมาใส่ เข้ามาเดิน เราเห็นมันเป็นบ้าหมดทุกกระเบียดเลย แต่เขาวามันดี สวย สึกแล้วจะต้องไปทำอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วก็มาเห็นอยู่ในใจของเรา ไม่กล้าพูดให้เพื่อนเขา ว่าคิดอย่างนั้นมันผิด ก็ไม่กล้าพูด เพราะว่าตัวเรามันยังเป็นของไม่แน่นอน ว่าศรัทธาของเรามันยังจะยืดยาวไปถึงขนาดไหน อะไรๆ ก็ยังไม่กล้าจะพูดกับใครเลย พิจารณาแต่ในจิตของตนเรื่อยๆ

พอเพื่อนสึกไปแล้วก็ทอดอาลัย ไม่มีใครอยู่แล้วนะ ชักเอาหนังสือ ปาฏิโมกข์มาดูเลย ท่องปาฏิโมกข์สบาย ไม่มีใครมาล้อเลียนเล่นอะไรต่อไป ตั้งใจเลย แต่ก็ไม่ได้พูดว่าอะไร เพราะเห็นว่าการปฏิบัติตั้งแต่นี้ไปถึงชีวิตหาไม่ บางทีก็อายุ ๗๐ ก็มี ๘๐ ก็มี ๙๐ ก็มี จะพยายามปฏิบัติให้มันมีความนึกคิดเสมอ ไม่ให้คลายความเพียร ไม่ให้คลายศรัทธา จะให้มันสม่ำเสมออย่างนี้มันยากนัก จึงไม่กล้าพูด

คนที่มาบวชก็บวชไป ที่สึกก็สึกไป เราดูมาเรื่อยๆ อยู่ไปก็ไม่ว่า จะสึกก็ไม่ว่า ดูเพื่อนเขาไป แต่ความรู้สึกภายในจิตใจของเราว่า พวกนี้มันไม่เห็นชัด พระฝรั่งที่มาบวชคงเห็นอย่างนั้น เห็นพระบวชพรรษาหนึ่งก็ตกใจ ต่อมาๆ ก็เรียกว่า เบื่อ เบื่อความเป็นอยู่ของพระภิกษุสามเณร เบื่อพรหมจรรย์ คลายความเพียรออกมาเรื่อยๆ ผลที่สุดก็สึก ทำไม่สึกละ แต่ก่อนเห็นพระไทยสึก แหม เสียตาย น่าสลดสังเวชน่าสงสาร ตัวเรารู้สึกทำไมไม่สงสารตัวเราหรือไม่พูด ยิ้มๆ เท่านั้นแหละ ไม่พูด

เรื่องการปฏิบัติในจิตของตัวเองนั้นะ ไม่มีอะไรจะเป็นเครื่องตัดสินได้ง่ายๆ เพราะว่าพยานมันไม่มี เรื่องราวต่างๆ มีคนอื่นเป็นพยาน มันมีแบบมันมีแผน เรายังอาศัยคนอื่นเป็นพยาน เรื่องเอาธรรมะเป็นพยานนั้น เราเป็นธรรมแล้วหรือยัง เราคิดอย่างนี้มันถูกแล้วหรือยัง ถ้ามันถูก เราทิ้งความถูกต้องหรือยัง หรือยึดความถูกต้องอยู่

มันต้องคิด คิดไปถึงที่สุดว่ามันทั้งนั้นแหละ จึงเป็นของสำคัญ จนกว่าที่ว่าไม่เป็นอะไรทั้งนั้น โน่นก็ไม่เป็น นี่ก็ไม่เป็น ดีก็ไม่เป็น ชั่วก็ไม่เป็น มันทั้ง คือหมายความว่าให้มันหมดนั้นแหละ **ถ้าอะไรมันหมด มันก็หมดไม่เหลือ ถ้าอะไรมันยังมีอยู่ มันก็ยังเหลืออยู่**

ฉะนั้น เรื่องปฏิบัติในจิตของตนนี้ว่ามันง่ายหรือยาก แต่ว่ามันพูดง่ายนะ แต่ว่ามันทำยาก มันทำยาก ยากคือมันไม่ได้ตามปรารถนาของเรา บางครั้งที่เราปฏิบัติไป มันก็มีด้วยนะ มันเป็นเหตุบุตรมารมันช่วย ให้ดูไปให้ถูก พูดไปให้ถูก อะไรๆ มันถูกไปทั้งนั้นแหละ อันนั้นก็ดี อันนั้นก็ถูก ก็ไปยึดในความถูกนั้นอีก ผลสุดท้ายก็ผิดอีก ถลาก็ไปอีกแหละ อันนี้มันเป็นของยากลำบาก ไม่มีอะไรจะวัดมัน

คนที่มีศรัทธามากๆ คือประกอบไปด้วยศรัทธา มันประกอบไปด้วยความเชื่อ มันอ่อนด้วยปัญญา สมาธิก็เก่ง แต่ว่าวิปัสสนาไม่มี มันเห็นไปหน้าเดียว เห็นไปรูปเดียวก็เป็นไป คิดอะไรก็ไม่รู้ มันมีศรัทธา ในทางพระพุทธศาสนาท่านพูดตามตัวหนังสือ ท่านว่า ศรัทธาอริยมงคล มันมีศรัทธาก็จริง แต่ว่าศรัทธานี้มันปราศจากปัญญา แต่เราก็มองไม่เห็นในขณะนั้น เราก็นึกว่าปัญญาเรามี อย่างนี้มันก็เลยมองไม่เห็นความผิด

ฉะนั้น ท่านจึงตรัส กำลังทั้งห้าไว้ว่า ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา ศรัทธาคือความเชื่อ สติคือความระลึกได้ วิริยะคือความเพียร สมาธิคือความตั้งใจมั่น ปัญญาคือความรู้ทั่ว ปัญญาความรู้ทั่ว อย่าไปพูดแต่เพียงว่า ปัญญา ความรู้ ปัญญาความรอบรู้ทั่วถึง

ปราชญ์ท่านจัดธรรมทั้งห้าประการนี้เป็นตอนๆ เพื่อเราจะมองดูปริยัติที่เรียนแล้ว มาเปรียบเทียบกับขณะจิตของเราที่มันเป็นอยู่ อย่าง **ศรัทธา** คือความเชื่อ เราเชื่อไหม เราเป็นอย่างนั้นแล้วหรือยัง **วิริยะ** เรามีความเพียรแล้วหรือยัง ที่เราเพียรอยู่นี้มันถูกหรือผิด อันนี้เราต้องพิจารณา ใครก็เพียรกันหมดทั้งนั้นแหละ แต่ว่าเพียรนี้มันประกอบไปด้วยปัญญาหรือเปล่า

สติ นี่ก็เหมือนกัน แมวมันก็มีสติ เห็นหนูขึ้นมา สติมันก็รู้ขึ้นมา ตามันจ้องดูของมัน นี่สติของแมว อะไรมันก็มีทุกอย่างละ สัตว์เดรัจฉานมันก็มี อันทพาลมันก็มี ปราชญ์ก็มี **สมาธิ** ความมุ่งมั่น ความตั้งใจมั่น อันนี้มันก็มีอีกแหละ แมวมันก็มี มันมันที่จะตะครุบหนูกินนี่ ความมุ่งมั่นของมันมี สตินั้นก็เรียกว่าสติเหมือนกัน สมาธิความตั้งใจมั่นว่าจะทำอย่างนั้น มันก็มีอยู่ **ปัญญา** ความรู้มันก็มี แต่วามันไม่รอบรู้เหมือนมนุษย์ มันรู้อย่างสัตว์ มีปัญญาเพื่อจะตะครุบหนูกินเป็นอาหาร

ธรรมทั้งห้าประการนี้ ท่านเรียกว่า กำลัง สิ่งทั้งห้าประการนี้มันเกิดมาด้วยสัมมาทิฐิหรือเปล่า ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา นี่มันเกิดมาจากสัมมาทิฐิหรือเปล่า สัมมาทิฐินี้เป็นอย่างไร อะไรเป็นเครื่องตัดสินว่าเป็นสัมมาทิฐิ อันนี้เราต้องรู้ชัด

สัมมาทิฐิ คือความเข้าใจว่า สิ่งทั้งหลายเหล่านี้มันเป็นของไม่แน่นอน ฉะนั้น พระอริยเจ้าและพระพุทธเจ้าท่านจึงไม่ได้ยึดมั่น ท่านยึดไม่ให้เป็น ท่านยึดมั่น ยึดไม่ให้เป็น คือยึดไม่ให้เป็นภาพ ตัวยึดที่ไม่ได้เป็นภาพคือไม่มีตัณหาเข้าไปปะปน มันไม่ต้องเป็นนั่นไม่ต้องเป็นนี่ มันหมดมันสิ้นในการกระทำอย่างนั้น เมื่อมันยึดมาแล้ว มันยินดีไหม มันยินร้ายไหม เมื่อมันยินดีแล้วมันยึดในความดีนั้นไหม มันยึดในความร้ายนั้นไหม

ทิวติ คือความเห็น หลักที่จะเป็นที่วัดให้เรารอบรู้พอสมควร เพื่อเราจะเรียนรู้ เพื่อเราจะพิจารณาก็มีอยู่เหมือนกัน เช่นความเห็นที่ว่าเราดีกว่าเขา เห็นว่า

เราเสมอเขา เห็นว่าเราโง่กว่าเขา นี่เป็นความเห็นอันผิดทั้งนั้น แต่ท่านก็เห็น ท่านเห็นแล้วท่านก็รู้ด้วยปัญญา เกิดขึ้นแล้วมันก็ดับของมันไป เห็นว่าตัวเราดีกว่าเขานี้ก็ไม่ใช่ เห็นว่าตัวเราเสมอกับเขานี้ก็ไม่ใช่ เห็นว่าตัวนี้มันโง่กว่าเขาก็ไม่ใช่

ความเห็นซึ่งเป็นสัมมาทิฐินี้มันตัดต้นตัดปลายไปหมดละ มันจะไปตรงไหนละ เห็นว่าเราดีกว่าเพื่อน เราก็ตะหงัดตัว มันก็มีอยู่ในนั้นแหละ แต่มันยังไม่รู้จัก เห็นว่าเราดีเสมอกับเพื่อน มันก็ตีเสมอกันเท่านั้น เห็นว่าเราเลวกว่าเขา นั้น เราก็ตกใจ คิดอาภัพอัปจน มันก็อุปาทานชั้นธัมมา มันเป็นภพชาติทั้งนั้นแหละ นี่เป็นเครื่องตัดตลิ่ง

อีกอย่างหนึ่งเช่นว่า เราได้อารมณ์ที่ดี เราถึงดีใจ อารมณ์ที่ไม่ดี เราก็อเสียใจ เราวัดดูใหม่ ว่า อารมณ์ที่เราไม่ชอบกับอารมณ์ที่เราชอบนั้น มันมีราคาเท่ากันไหม นี่ ให้เอาไปวัดดูซ้ำ ที่เราอยู่ทุกวันนี้ อารมณ์ที่เราอาศัยอยู่นั้น เราได้อารมณ์ที่ชอบใจแล้วใจเราเปลี่ยนไหม เมื่อกระทบอารมณ์ที่ไม่พอใจแล้วมันเปลี่ยนไหม หรือมันคงที่ ดูตรงนี้ก็ให้เป็นพยานอันหนึ่งนะ แต่ว่าให้รู้ตัวของตัวนะ อันนี้เป็นพยานของเรา อย่าเพิ่งไปให้มันตัดตลิ่งด้วยความอยาก บางทีมันก็เสริมขึ้นไปให้เราเป็นอย่างนั้นก็ได้ ต้องระวัง

มันมีหลายแง่หลายมุมเหลือเกินที่เราจะต้องพิจารณา แต่ว่าในทางที่ถูกต้อง มันก็เรียกว่าไม่ใช่ตามตณหา ไม่ใช่ตามความอยาก มันเป็นความจริง ท่านให้รู้ทั้งดีทั้งชั่ว เมื่อรู้แล้วท่านก็ให้ละทั้งดีทั้งชั่ว ถ้าไม่ละมันก็ยังอยู่ เป็นอยู่ มีอยู่ ถ้ามีอยู่ มันก็เหลืออยู่ มันมีภพอยู่ มันมีชาติอยู่อย่างนี้

ฉะนั้น พระพุทธองค์ท่านจึงให้ตัดตลิ่งเอาเฉพาะตัวเอง อย่าเพิ่งไปตัดตลิ่งให้คนอื่นเลย จะดีจะร้ายประการใด ท่านก็พูดให้ฟังเท่านั้นแหละ นี่เรื่องความจริงมันเป็นอยู่อย่างนี้ จิตใจเราเป็นอย่างนั้นหรือเปล่า เช่นว่า

มีพระองค์หนึ่ง ไปจับเอาของเขา ที่นี้คนอื่นก็ว่า “ท่านขโมยของผม”

“ผมไม่ได้ขโมย ผมเอาเฉยๆ”

“ผมทำอย่างนั้นอยู่ แต่ผมไม่มีเจตนา”

ใครจะไปฟังได้อย่างนั้น มันก็ยาก ถ้าฟังไม่ได้ก็ทิ้งให้เจ้าของเดิมเขาเอาไว้ตรงนั้นแหละ

แต่ทำให้เข้าใจว่า อะไรที่มันเกิดมีในใจของเรานั้นนะ เรื่องปิดไม่อยู่ทั้งนั้นแหละ เรื่องมันจะผิดมันก็ปิดไม่ได้ เรื่องมันจะถูกมันก็ปิดไม่ได้ เรื่องมันจะดีก็ปิดไม่ได้ จะชั่วมันก็ปิดของมันไม่ได้ คือมันเปิดของมันเอง มันปิดของมันเอง มันมีมันเอง เป็นมันเอง มันเป็นอัตโนมัติอยู่ทุกอย่างละ มันเป็นเรื่องอย่างนี้ อย่าคาดเอา อย่าคะเนเอา อย่าเดาเอา

สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ อะไรมันเป็นอวิชชามันไม่หมด องคมนตรีเคยถามผม

“หลวงพ่ พระอนาคามีนะ จิตเป็นประภัสสรหรือเปล่า”

“เป็นบ้าง”

“อ้าว พระอนาคามีท่านละกามได้แล้ว ทำไมจิตไม่เป็นประภัสสร”

“ท่านละกามได้ แต่ว่ามีเหลืออยู่ใช่ไหม อวิชชาโมหะเหลืออยู่ อะไรที่มันเหลืออยู่ นั้นแหละ มันยังมีอยู่”

ก็เหมือนบาตรของเรานั้นแหละ บาตรขนาดใหญ่อย่างใหญ่ บาตรขนาดเล็กอย่างกลาง บาตรขนาดเล็กอย่างเล็ก บาตรขนาดเล็กอย่างใหญ่ บาตรขนาดเล็กอย่างกลาง บาตรขนาดเล็กอย่างเล็ก มันจะเล็กเท่าไรก็ช่างมันเถอะ ยังมีบาตรอยู่ นี่ มันเป็นเสียอย่างนั้น

อย่างว่า โสดา สกิทาคา อนาคา ละกิเลสได้แล้วนั้น แต่มันหมดแต่แค่นั้นนะ สิ่งที่ยังเหลืออยู่พวกนั้นมองไม่เห็น ถ้าอย่างนั้นก็เป็นพระอรหันต์หมดเท่านั้นแหละ มันมองไม่เห็น อวิชชามันมองไม่เห็นอยู่นั้นแหละ ถ้าหากว่าจิตพระอนาคามีเรียบหมดแล้วก็ไม่ใช่อนาคา มันก็หมดสิ อันนี้มันยังเป็นอยู่ จิต

เป็นประภัสสรใหม่ ก็เป็นบ้าง แต่มันไม่ถึงร้อยเปอร์เซ็นต์ จะให้เราตอบอย่างไรละ
ท่านว่าวันหลังจะมาเรียนใหม่ เรียนก็เรียนซิ หลักมันมีอยู่แล้ว

อันนี้ก็เหมือนกัน อย่าไปประมาท ระวัง องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าของเราให้
ระวัง อันนี้พูดถึงเรื่องปฏิบัติ เรื่องจิตของเรา ผมก็เคยชวนเสมาหลายครั้งเหมือน
กัน บางทีอยากจะทดลองหลายๆ อย่างเหมือนกัน แต่แล้วมันไม่ถูกทางทั้งนั้นแหละ
คือมันอวดดีอวดดีขึ้นในจิต มันเป็นมานะอันหนึ่ง ทัศนคติความเห็น มานะความยึดไว้
มันมีอยู่นี้ พูดแต่เท่านี้มันก็ยังดูยากเหมือนกัน

นี่ผมเคยพูดให้ฟัง โยมอะไรที่มาบวชเป็นหลวงตา หอบผ้าไตรจีวรมาแล้ว
จะมาบวชหน้าศพของโยมแม่ ได้ผ้าไตรจีวรก็หอบเข้ามาในวัด ยังไม่ไปกราบพระ
พอล้างไตรจีวรก็เดินจงกรมเลย เดินอยู่หน้าศาลาอันนั้นแหละ เดินกลับไปกลับมา
เดินอย่างเอาจริงเอาจัง เอ คนอย่างนี้มันก็ยังมึนนะ นี่คือศรัทธาอธิโมกข์

เขาคิดว่าจะเอาให้ตะวันไม่ทันตกจะให้สำเร็จก็ไม่รู้ นี่กว่ามันง่ายนะ เราก็
ปล่อยให้เขาเล่นอยู่นั่นละ ไม่ต้องมองใครละ เดินเอาจริงเอาจังอย่างนั้น เรา
มองเห็น โอ้อโย มนุษย์เอ๋ย มันคิดว่าจะง่ายๆ อย่างนั้นหรือ พอดีให้อยู่ไปก็วัน
ก็ไม่รู้ ดูเหมือนไม่ได้บวชหรือบวชก็ไม่รู้ มันจะเป็นอะไรอย่างนั้นนะ

พอใจมันรู้อะไรปั๊บส่งออกเลย มันรู้อะไรมาปั๊บก็ส่งออกเลย ตัวจิตสังขาร
มันปรุงแต่งก็ไม่รู้เรื่องของมัน มันก็ว่าฉันเป็นปัญญา มันปรุงแต่งแยกขยายหลาย
อย่างหลายประการ ขึ้นเล็กขึ้นใหญ่หลายอย่าง ละเอียด ก็จิตสังขารนี้มันก็
คล้ายกับปัญญา ถ้าคนไม่รู้มันก็ว่าปัญญาดีๆ นี่แหละ แต่ว่าเมื่อถึงคราวมันแล้ว
หาความจริงไม่มีอะไร เมื่ออารมณ์ที่ไม่พอใจเป็นทุกข์เกิดขึ้นได้ อยู่那儿มันจะเป็น
อะไร มันจะเป็นปัญญาอะไรไหม มันเป็นตัวสังขารทั้งนั้นแหละ

ดังนั้น อิงพระเสียดีกว่า ที่ผมเคยเล่าให้ฟังเรื่อยๆ ปฏิบัตินั้นแหละ แอบ
เข้าไปหาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าอยู่ตรงไหนนะ ยังอยู่ทุกวันนี้ แอบเข้าไปหา

ท่านเถอะ อะไรละ คือ อนิจจัง แอบเข้าไปหาท่าน ไปกราบท่านสิ อนิจจังมันของ
ไม่แน่นั้นแหละ เอาตรงนั้นแหละ หยุดได้ตรงนั้นแหละก่อน

ถ้ามันบอกว่า ฉันเป็นโสดาบันแล้ว ไปกราบท่านเถอะ ไม่แน่นเลย ไปกราบ
ท่าน ท่านจะบอกว่ามันไม่แน่น สกิทาคาแล้วก็กราบท่านเถอะ ท่านเห็นแล้วก็จะ
บอกว่ามันไม่แน่น เป็นอนาคามีไปกราบท่านเถอะ ท่านจะบอกอยู่คำเดียวว่า มัน
ไม่แน่น ไปถึงพระอรหันต์ไปกราบท่าน ท่านก็ยิ่งเอาใหญ่ ยิ่งไม่แน่น

เราจะได้ฟังคำของพระบ้าง คือไม่แน่นแล้วก็ไม่ยึดมั่นเองแหละ อย่าไปยึด
งูๆ ปลาๆ อย่ายึดแล้วไม่วาง อย่าจับไม่วาง ยึดมาดูเป็นสมมุติเฉยๆ ผลที่สุดก็
ส่งผลวิมุตติ มันเป็นไปแต่อย่างนั้น ต้องมีสมมุติ ต้องมีวิมุตติ

เรื่องจิตของเรา เรื่องอารมณ์ของเรา มันก็คล้ายกับคนๆ หนึ่งนั้นแหละ
พูดง่าย ๆ มันคล้ายกับคนๆ หนึ่ง คนบางคนมันชอบจิตเราก็มั้ บางคนที่ไม่ชอบ
จิตของเราก็มั้ ใจสิ่งที่มันเป็นมาข้างนอก มันก็เหมือนกันอย่างนั้นแหละ มัน
ไม่แปลกอะไรสักคนหนึ่ง ที่เรียกว่าอารมณ์นี้ ความเป็นจริงมันก็เป็นอยู่ที่เจ้าของ
นั้น อารมณ์นั้นมันก็ไม่มีอะไร มันเป็นสักแต่ว่าอารมณ์ เรามาคิดเอาเองหรือ ว่า

เราดี ว่าเราชั่ว ว่าเราผิดว่าเราถูกเหล่านี้ มันเกิดความรู้สึกนึกคิดขึ้นเอง ว่าขึ้นเอง ผุดขึ้นมาอย่างนั้น ธรรมนี้จึงเป็นเครื่องวิจารณ์วิจัยได้ยากเหลือเกิน

ผมจึงบอกว่า ให้แอบไปหาพระพุทธเจ้า **พระพุทธเจ้าคือใคร ก็คือธรรมะ นั้นแหละ ธรรมะในสกลโลกนี้ทั้งหมดมันมารวมอยู่ที่ธรรมะตัวเดียวคือ อนิจจัง** ลองดูซิ ใครจะเป็นนักปฏิบัติเถอะ ผมค้นมาตลอด ๒๐-๔๐ พรรษาเนี่ย ผมเห็นเท่านั้นแหละ แล้วก็อดทนอันหนึ่ง แล้วก็เข้าใจลัทธิธรรมของท่าน

อนิจจังมันไม่แน่ ใจมันว่าแน่ขนาดไหน ก็บอกว่ามันไม่แน่ ใจมันจะยึดมั่นว่ามันแน่ที่ไหน ก็ว่ามันไม่แน่ มันไม่เที่ยง ดันมันอยู่อย่างนี้แหละ อาศัย ธรรมะของพระพุทธเจ้า ก็ดันไปอยู่อย่างนี้แหละ ตลอดมาทุกวันนี้ ไม่ใช่ว่ามัน ประเดี๋ยวประด๋าวนะ ยืนก็เป็นอยู่อย่างนั้น นั่งก็เป็นอยู่อย่างนั้น นอนก็เป็นอยู่อย่างนั้น ไอ้ความรู้สึกที่ชอบใจเกิดขึ้นมันก็เป็นอยู่อย่างนั้น ที่ไม่ชอบใจเกิดขึ้น มันก็เป็นอยู่อย่างนั้น มันเข้าใจพระ เข้าใจธรรมะ มันเป็นอยู่อย่างนั้น

อันนี้ผมว่ามันจะมีราคามากกว่าที่เราปฏิบัติมา เท่าที่ผมปฏิบัติมาตั้งแต่โน่น ถึงขณะนี้ อาศัยอย่างนี้แหละ อาศัยตำราหรือ ก็ไม่ใช่ ไม่อาศัยตำราหรือ ก็ไม่ใช่

อาศัยครูบาอาจารย์จริงหรือ ก็ไม่ใช่ ไม่อาศัยครูบาอาจารย์จริงหรือ ก็ไม่ใช่ มัน
เป็นของกำกึ่งอยู่อย่างนี้ ถ้าพูดตามความจริงก็เรียกว่าให้มันหมด คือทำให้
มันหมด ทำให้มันเกิดขึ้นมาแล้วก็ทำให้มันหมดไป ทำให้มันมีสมมุติ แล้วก็ให้มัน
มีวิมุติ

ผมเคยพูดให้พระฟังสั้นๆ แต่บางคนก็อาจจะสนใจ ถ้าหากว่าคนปฏิบัติ
อยู่ พิจารณาอยู่เรื่อยไป ตอนปลายถึงจะรู้จัก มันจะไปลงตรงนั้นแน่นอน ไม่ไป
ที่ไหน ผมเคยพูดว่า รีบเดินไป แล้วก็รีบกลับมา แล้วก็รีบหยุดอยู่ นี่เบื้องต้น
มันเป็นอย่างนี้

ทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆ แล้วผลที่สุดจะเกิดความรู้สึกขึ้นในทีนั้นว่า เดินไปก็
ไม่ใช่ กลับมาก็ไม่ใช่ หยุดอยู่ก็ไม่ใช่ หมด มันหมดแล้ว อย่าไปหวังอะไรมันมาก
อีกแล้ว มันหมดแค่นั้นแหละ มันสิ้นแล้ว ชีนาสะโว คือสิ้นแล้ว ไม่ต้องเดิน
ไม่ต้องถอย ไม่ต้องหยุด หยุดก็ไม่มี เดินก็ไม่มี ถอยก็ไม่มี หมด อันนี้ให้เอาไป
พิจารณาไว้ให้มันชัดในจิตของตนเอง ตรงนั้นมันจะไม่มีอะไรจริงๆ

อันนี้มันก็ใหม่หรือเก่า มันก็เป็นกับผู้ที่มีปัญญามีความฉลาด ผู้ที่ไม่มี
ปัญญาไม่มีความฉลาดนั้นก็แก้ไขไม่ได้เหมือนกัน จะดูสภาพต้นไม้ก็ได้ ต้นมะม่วง
ก็ดี ต้นขนุนก็ดี ทุกต้น ถ้ามันเกิดแอบๆ กันอยู่นะ บางทีต้นหนึ่งมันโตกว่า ต้น
เล็กมันน้อมหนีไปโน้น ทำไมมันเป็นอย่างนั้น ใครไปบอกมัน นี่คือธรรมชาติ

ธรรมชาตินี้มันมีทั้งดีทั้งชั่ว ทั้งผิดทั้งถูกนะ มันวนไปทางถูกก็ได้ วนไป
ทางผิดก็ได้ ต้นไม้ธรรมดาถ้าเราปลูกติดๆ กัน แล้วก็ต้นหนึ่งมันโตก่อน ต้นที่
มันโตทีหลังชอบแอบๆ ไปข้างนอก โอนออกไป ทำไมมันเป็นอย่างนั้น ใครไป
บอกมันไหม ใครไปแต่งมันไหม นั่นคือธรรมชาติ มันเป็นธรรมชาติ

อย่างต้นหาคือความอยากรู้เราไปสู่ทุกซอกอย่างนี้ ถ้าเราพิจารณาแล้วนะ
มันจะโอนออกไปจากต้นหา มันพิจารณาต้นหา มันจะเขย่าวัดต้นหานั้นให้หมด
ให้เบาให้บางไปเอง เหมือนกับธรรมชาติต้นไม้ต่างๆ นั้นแหละ ใครไปบอกมัน

ใครไปสะกิดมันไหม มันก็พูดไม่ได้ มันก็ทำไม่ได้ แต่มันออกไปได้ ตรงนี้มันคับมันแค่มันไม่เกิดอะไร มันก็โหนออกไปข้างนอก ดูอย่างนี้ก็เป็นธรรมชาติแล้ว ไม่ต้องไปดูอะไรมากมายหรอก

ผู้มีปัญญาะ เา่นี้ก็รู้จักว่ามันเป็นธรรมชาติ สัญชาตญาณของต้นไม้ มันไม่รู้จักอะไร แต่มันมีความรู้อยู่ในมันนั่นแหละ ทำให้วิ่งออกจากอันตรายได้ เลือกที่เหมาะสมของมันได้ ผู้มีปัญญาเราก็คือเหมือนกันนั่นแหละ

เราบวชมาประพาศิพรหมจรรย์นี้ เพื่อหวังว่ามันจะพ้นทุกข์ อะไรมันพาเราเป็นทุกข์ เราย้ำเข้าไปจะเห็นไหม สิ่งที่เราชอบใจไม่ชอบใจนี่ก็เป็นทุกข์ มันเป็นทุกข์ก็อย่าเข้าไปใกล้มันสิ จะไปรักมันหรือ จะไปเกลียดมันหรือ มันไม่แนทั้งนั้น เราก็คือแอบเข้าหาพระก็หมด อย่าลืมอันนี้ แล้วก็อดทนอย่างหนึ่ง เา่นี้แหละดีมากที่สุด ถ้าคนมีปัญญาอย่างนี้จะมันดีมาก

ความเป็นจริง ตัวผมที่ได้ปฏิบัติมานี้แหละ ไม่มีครูบาอาจารย์ช่วยจุดลากขนาดพระทั้งหลายที่ผมสอนมาหรอก ไม่ค่อยมีหรอก บวชก็บวชอยู่วัดบ้านธรรมดา อยู่วัดบ้านนี้แหละ จิตมันคิดอยากจะทำ มันคิดอยากจะเป็น มันคิดอยากจะฝึก ไม่มีใครมาเทศน์ที่วัด ไม่มีใครหรอก ศรัทธามันเกิดในใจ ไปลองดูไปพิจารณา เดินไปดู ไปหาดู ภูมิก็ฟังไป ตามาก็ดูไป ทางหูได้ยินก็ว่า เออ มันไม่แน ทางตาเห็นก็ไม่แน จมูกได้กลิ่นมันก็บอกว่า อันนี้มันไม่แน ลิ้นมันได้รสมาเปรี้ยวหวานมันเค็ม ชอบไม่ชอบ ก็บอกว่าอันนี้มันก็ไม่แน โภจณูปะถูกต้องทางร่างกายมันสบายหรือเป็นทุกข์ก็บอกว่า อันนี้มันก็ไม่แน นี่คือการได้อยู่ด้วยธรรมชาติ

ตามเป็นจริงมันไม่แน แต่ค้นหาของเราว่ามันแน ทำอย่างไรละ ต้องอดทน ตัวแม่บทของมันก็คือขันติ ความอดทน ทนมันไปเถอะ แต่อย่าไปทิ้งพระนะ ที่เรียกว่ามันไม่แนจะอย่าไปทิ้งนะ เดินไปในสถานที่ต่างๆ ในโบสถ์ในวิหารเก่า สถาปนิกเขาทำอย่างดี บางแห่งมันร้าว ก็มีเพื่อนพูดว่า “มันน่าเสียดายนะ มันร้าวหมดนะ” ผมเลยพูดว่า “ถ้าอย่างนั้นพระพุทธเจ้าก็ไม่มีสิ ธรรมะอันจริงก็ไม่มีสิ มันมีอย่างนี้ก็เพราะพระพุทธเจ้าวางรอยไว้อย่างนี้ละ”

ทั้งๆ ที่ตัวเราบางทีก็ยังไม่ตายอยู่ที่นั่นอย่างนั้นนะ ก็ยังปักใจขึ้นมา พุดให้มันเป็นประโยชน์แก่เพื่อนและแก่ตัวด้วย บางทีก็เสียตายเหมือนกันนะ แต่ก็ยังมักเข้าไปหาธรรมะ “อย่างนั้นพระพุทธเจ้าก็ไม่มีสิ ถ้ามันไม่เป็นอย่างนั้นนะ” พุดแรงๆ เข้าไปให้เพื่อนได้ยิน หรือบางคนก็คงจะไม่ได้ยินหรอก ไม่ได้ยิน เราก็ได้ยินของเรานั้นแหละ

อันนี้เป็นประโยชน์ แล้วก็มีประโยชน์หลายๆ อย่าง เช่นว่าเรานั่งอยู่เฉยๆ อย่างนี้ ถ้ามีเพื่อนบอก “หลวงพ่อ โยมคนนั้นจะให้หลวงพ่ออย่างนั้นๆ พระองค์นั้นจะให้หลวงพ่ออย่างนั้นๆ” อย่างนี้เป็นต้น โอ๊ย มันลั่นขึ้นมาอะ ได้ยินเขาว่ามันลั่นขึ้นมา นี่คือการมณ

เราก็ต้องรู้มันทุกกระเบียดนิ้วแหละการมณนะ พอมันรู้จัก บางทีมันก็ตั้งใจให้ยมโหดขึ้นมาในจิตของเรา แต่ก็บางทีเราไปสืบสวนเรื่องนั้นจริงๆ ก็เปล่า มันคนละเรื่องกันอีกแล้ว มันเลยไม่แนไปอีกแล้ว แล้วจะเชื่ออะไรมันทำไม เราจะเชื่อคนอื่นอะไรมากมายทำไม เราก็รู้ ก็ฟัง อดทน พิจารณา มันก็ไปตรงเท่านั้นแหละ

ไม่ใช่ว่ามีอะไรก็เขียนออก เขียนออก เขียนออกทั้งนั้น จนมันหมดคำพูดที่ปราศจากอนิจจัง คำพูดอันนั้นไม่ใช่คำพูดของนักปราชญ์ นี่จำไว้ ตัวเราเองถ้าไปพึ่งอนิจจังเสีย ก็ไม่ใช่ นักปราชญ์เหมือนกัน ไม่ใช่ นักปฏิบัติ

ถ้าเห็นการมณได้ยินการมณพบประสบอะไรมากมายขึ้นมา มันจะเป็นเหตุให้เพลินใจก็ตาม เป็นเหตุให้เศร้าใจก็ตาม ก็ว่า “อันนี้มันไม่แน” กระทั่งมันแรงๆ เข้าไปเถอะ จับมันตอนเดียวเท่านั้นแหละ อย่าไปเอาอะไรมันมาก เอาอันเดียวนี้แหละ

จุดนี้เป็นจุดที่สำคัญ จุดตายด้วยนะนี่ ฮี นี่คือการตาย นักปฏิบัติอย่าไปทิ้งมัน ถ้าทิ้งอันนี้หวังได้ว่ามีทุกข์ หวังได้ว่าผิดเป็นประมาทเดียว ถ้าไม่เอาอันนี้เป็นหลักปฏิบัติของตนแล้ว เชื่อแน่ว่ามันผิด แล้วมันก็จะถูกอยู่ได้อีกต่อไป เพราะ

หลักนี้มันดีมาก นี่ความเป็นจริงมันเป็นอย่างนั้น ว่าธรรมะที่แท้จริง คือพูดขึ้นในวันนี้นั้นก็เท่านี้ มันไม่มีอะไรมาก เห็นอะไรก็เห็นสักว่ารูป สักว่าเวทนา สักว่าสัญญา สักว่าสังขาร สักว่าวิญญูณ มันเป็นของสักว่าเท่านั้นแหละ มันจะแน่นอนอะไรเล่า

ถ้าเรารู้เรื่องตามเป็นจริงเช่นนี้แล้ว มันก็คลายความกำหนด คลายความรักใคร่ คลายความยึดมั่น คลายความถือมั่น ทำไมถึงคลาย เพราะมันเข้าใจ เพราะมันรู้ มันเปลี่ยนออกจากอวิชชามาเป็นวิชา มันก็เปลี่ยนออกมาจากนั้นแหละ

ตัววิชชาที่แหละมันคลอดออกจากอวิชชา มาเป็นตัววิชชาขึ้น ตัวรู้ที่มันจะคลอดออกจากความไม่รู้ ตัวสะอาดที่มันจะคลอดออกจากความสกปรก มันเป็นอย่างนี้ ถ้าเราไม่ทิ้งอนิจจัง คือพระ นี่ที่เรียกว่า พระพุทธรูปนั้นยังอยู่ ที่ว่าพระพุทธรูปของเรานิพพานแล้วนะ อย่างหนึ่งก็ไม่ใช่ ถ้าเป็นส่วนเล็กเข้าไปนะ พระพุทธรูปเจ้ายังอยู่

ก็เหมือนกันกับคำว่า ภิกขุ ถ้าแปลว่า ผู้ขอ แล้วมันก็กว้าง เอามาใช้ได้เหมือนกัน แต่ว่าใช้มากๆ ก็ผิดนะ คือมันขอเรื่อยๆ นี่ ถ้าเราพูดไปให้ซึ่งดีกว่านั้นอีก ภิกขุ แปลว่า ผู้เห็นภัยในสงสาร มันซึ่งไหมละ เอ้อ มันไม่ไปในรูปนั้นเสีย มันซึ่งกว่ากันอย่างนั้น

การปฏิบัติธรรมมันก็อย่างนั้น เข้าใจในธรรมะไม่ทั่วถึงมันก็เป็นอย่างหนึ่ง ธรรมะเข้าไปทั่วถึงมันก็เป็นอย่างหนึ่ง มันมีคุณค่ามากที่สุด

อันนี้เราให้มันอิมอยู่ด้วยธรรมะ ถ้าเรามีสติอยู่เมื่อไร เราก็อยู่ใกล้ธรรมะเมื่อนั้น ถ้าเรามีสติอยู่เราก็เห็นอนิจจังของไม่เที่ยงอยู่ตรงนั้น เมื่อเราเห็นของไม่เที่ยงอยู่ตรงใด เราก็เห็นพระพุทธรูปตรงนั้น แล้วเราจะพ้นความทุกข์ในวัฏสงสารมิวันใดก็วันหนึ่ง

ถ้าเราไปทึ่งคุณพระ ไปทึ่งพระพุทธเจ้าหรือไปทึ่งธรรมะอันนี้ มันก็เปล่าจากประโยชน์ที่เราทำอยู่ อย่างไรก็ตามติดตามติดต่อเรื่องการปฏิบัติของเราอย่างนี้อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าเราจะทำงานอะไรอยู่ เราจะนั่งหรือจะนอนอยู่ ตาจะเห็นรูป หูจะฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส โภจณัฐพะถูกต้องทางกาย สารพัดอย่างอย่าไปทึ่งพระ อย่าห่างจากพระ

นี่ก็เรียกว่าผู้ที่เข้าถึงพระ ได้ไหว้พระอยู่ทุกเวลา ตอนเช้าเราก็มองไหว้ อดหลับอดนอนสักพัก ภาควา ก็จริงอยู่ แต่มันจะไหว้ไม่มีความหมายถึงขนาดนี้ มันจะเหมือนกันกับคำว่าภิกขุ นั่นแหละ แปลว่าผู้ขอก็ขอเรื่อยไป ก็เพราะแปลอย่างนั้น ถ้าหากแปลอย่างดีที่สุด ภิกขุก็แปลว่าผู้เห็นภัยในสงสาร อย่างนี้ก็เหมือนกัน

อย่างแบบเราทำวัตรสวดมนต์ตอนเช้าตอนเย็นไหว้พระ อย่างนี้ มันก็จะเทียบได้ว่าภิกขุ ผู้ขอ ถ้าเราเข้าไปใกล้ชีวิตอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาอยู่ทุกเวลา เมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรสอยู่ มันจะเทียบเท่ากับศัพท์ที่ว่า ภิกขุ ผู้เห็นภัยในสงสาร คือมันซึ่งกว่ากันอย่างนี้ แล้วก็มันตัดหลายๆ สิ่งหลายๆ อย่าง ถ้ามันเห็นธรรมะอันนี้แล้ว มันจะมีความรู้มีปัญญาต่อไปเรื่อย

อันนี้เรียกว่าปฏิบัติ ให้มีความรู้สึกลักษณะนี้ในการประพฤติปฏิบัติของเรา มันจะมีความถูกต้องดีกว่า ถ้าคิดเช่นนั้นพิจารณาเช่นนั้นอยู่ในใจ ถึงแม้ว่ามันไกลจากครูบาอาจารย์มันก็ยังใกล้ครูบาอาจารย์อยู่นั่นแหละ

ถ้าหากว่าคนเราอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์แต่ร่างกายของเรา แต่จิตใจมันไม่เข้าถึง มันอยู่ไปก็เพ่งโทษครูบาอาจารย์ สรรเสริญครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ทำถูกใจเราก็อวดว่าดี ถ้าทำไม่ถูกใจเราก็อวดว่าไม่ดี ก็ไปปฏิบัติอยู่แค่นั้นแหละ ไม่เห็นมันได้อะไร ไปมองดูคนอื่นว่าคนนั้นดี คนนั้นไม่ดีอยู่อย่างนั้นแหละ ไม่เห็นมันได้อะไรมากมาย ถ้าเราเข้าใจในธรรมะข้อนี้ เราจะเป็นพระขึ้นเดี๋ยวนี้แหละ

ฉะนั้น เหตุผลที่ว่าผมห่างไกลจากลูกศิษย์ปีนี้พรรษานี้ ทั้งพระเก่า พระใหม่พระนวกะ ไม่ค่อยให้ความรู้ความเห็น ก็เพื่อให้พิจารณาเอาเองให้มัน มากนั่นเอง พระใหม่ที่จะเข้ามาผมบอกข้อกฎอยู่หมดแล้ว ว่าอย่าไปคุยกัน อย่า ไปฝ่าฝืนข้อกติกาที่ทำไว้แล้วนั้นนะ คือทางมรรคผลนิพพานนั้นแหละ ถ้าใครไป ฝ่าฝืนข้อกติกาอยู่มันก็ไม่ใช่พระ ไม่ใช่คนตั้งใจมาปฏิบัติเท่านั้นแหละ มันจะ เห็นอะไร ถึงแม้จะนอนอยู่กับผมทุกคืนทุกวัน ก็ไม่เห็นผมหรอก จะนอนอยู่กับ พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้เห็นพระพุทธเจ้าหรอก ไม่ได้ปฏิบัติ เท่านั้นแหละ

ฉะนั้น การรู้ธรรมะ การเห็นธรรมะ มันอยู่ที่การปฏิบัติ ขอให้เรามี ศรัทธาเถอะ เราต้องทำจิตของเราให้มันดีเถอะ คนในวัดทั้งวัดนั้น ทำใจให้รู้ สม่ำเสมอกันทุกคน เราจะไม่ต้องไปให้โทษใคร ไม่ต้องไปให้คุณใคร ไม่ต้องไป รังเกียจใคร ไม่ต้องไปรักใคร ถ้ามันเกิดโกรธเกิดเกลียดขึ้น ให้มันมีอยู่ที่ใจ ให้มันดูถนัดเท่านั้นแหละ ให้ดูไปเท่านั้นแหละ ดูไปเถอะ

ถ้าอะไรมันยังมีอยู่ในนี้ ก็เรียกว่า นั้นแหละ ต้องขุดมันตรงนั้น เราจะไป พูดยว่า “ตัดไม่ได้ ตัดไม่ได้” ถ้าพูดอย่างนั้น มันก็เป็นนักเลงโตกันหมดเท่านั้นแหละ อาศัยที่ว่ามันตัดไม่ได้ ต้องพยายาม ตัดไม่ได้ต้องขุดมันลิ ขุดกิเลสเกลากิเลส นั้นแหละ ขุดมันออกซิ มันเหนียวแน่นนี้ มันเป็นอย่างนั้นเสีย

ไม่ใช่ว่ามันเป็นของได้ตามปรารถนาตามใจของเรานะ ธรรมะ จิตมันเป็น อย่างหนึ่ง ความจริงมันเป็นอย่างหนึ่ง ต้องระวังข้างหน้า ต้องระวังข้างหลัง ฉะนั้น ท่านจึงบอกว่า มันไม่เที่ยง มันไม่แน ท่านอย่าเข้าไปอยู่เรื่อย ๆ อย่างนี้

ความจริงคือความไม่เที่ยงนี้ ความจริงที่มันสั้นๆ กว้างๆ ฤกษ์ๆ นี่ไม่ค่อย พิจารณากัน เห็นไปอย่างอื่นเสีย ดีก็อย่าไปติดดี ร้ายก็อย่าไปติดร้าย สิ่งเหล่านี้ มันมีอยู่ในโลก เราจะปฏิบัติเพื่อหนีจากโลกอันนี้ ให้มันสิ้นสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ฉะนั้น พระพุทธเจ้าท่านจึงให้ว่าง ให้ละ ก็เพราะอันนี้มันประกอบให้ทุกข์เกิดขึ้น นั่นเอง ไม่ใช่อย่างอื่นหรอก.

ตัวตนนี้นั้นเป็นของสมมุติ
ให้เพิกให้รู้สมมุติอันนี้ออก
ให้เห็นแก่นมันคือวิมุตติ
พลิกสมมุติอันนี้ กลับให้เป็นวิมุตติ

